

KUĆA NA OTOKU

SILBA LJUTAK

SADRŽAJ

Temelji	6
<i>ja sam sjemenka visine</i>	7
Bunt	8
Podlaktice	9
Otkaz	10
Pismo	11
Parobrod	13
<i>ja sam prenosiva</i>	14
Stan	15
Zrikavci	17
Strah	18
Kriza	20
Šiške	22
Lijek	23
Zubi	24
Keksi	25
Sljepoća	26
Primirje	27
<i>ja sam trenutak</i>	28
San	29
Stroj	30

Dizalo	32
Grafit	34
Isprave	35
Sladoled	37
<i>ja sam sjecište svih sjemenki</i>	38
Klijanje	39
<i>ja sam početni stadij rasta</i>	40
Knjiga	41
Jakna	42
Vrata	44
<i>ja sam nježni stisak ruke</i>	45
Grijanje	46
Ladica	47
Kanibal	48
Sapun	49
Televizor	50
Zimnica	51
Madež	52
<i>ja sam snažni zagrljaj</i>	53
Pčela	54
Sloboda	55
Plastenik	56
Vrana	58

Mravi	60
Krijesnice	61
Šuma	63
Tjesnac	64
Svjetionik	65
Rastanak	66
Odlazak	67
<i>ja sam sol na ulaznim vratima</i>	68
Povratak	69
O autorici	71
Impresum	72

Za A. A. čije su stvari stajale ispod
ružičaste plahte i I. V., koja će umjesto
iz Mostara na promociju doći iz Raja.

TEMELJI

moja Mama je naučila hodati
brzinom malog putničkog zrakoplova
punom ravninom stopala
uravnotežena
između dvije nadmorske visine

odlazila bi u ritualnu šetnju
čim joj oblaci brzojavom došapnu kišu
pa se skinula s drvetom u praznom polju

živo je prestalo nicati
kad su obiteljima rekli da se vole

posvetila mu je svoju prvu sijedu vlas
onu kratku iza *industrial piercinga*
koju ni krošnja nije mogla nagovoriti
da nestane pred svijetom

svojim svijetom
otočkim svijetom
bilo kojim drugim
opipljivim i prostoručnim svijetom
a svaki od tih svjetova
je jednako opipljiv kao i onaj prije
samo poneki ima malo grublju etiketu
pa grebe kožu koja se najmanje vidi

zaljubljena u drvo
koje može izrasti u bilo kakav život
htjela si je probušiti i srce
i zakopati ga duboko u zemljane temelje

*ja sam sjemenka visine
s plodnim listovima
Majka i Otac rastu recipročno*

BUNT

ne osjeća se ugodno u svojoj koži
moja Mama ispod pokrova s bižuterijom zakovicama
i patent zatvaračem do pola grla

okružila ih je prstima
iskrivljenim i nakrivljenim
da Otok vidi njezin naboj
protiv ideje da nešto postoji
samo ako se može uredno pospremiti
i nakon toga nazvati kroničnom boli

velika bol je u redu kad je kratka
i kad u obliku čahure
može pobjeći silaznim putevima

tako buntovna
ponekad i s plastičnim detaljima
kad svim novim prosvjednicima
želi pokazati kako se baš ona
prva sjetila tog njihovog nemira

još uvijek voli da joj nakon
netom usmrćene ptice letjelice
iz slobodnog šumskog uzgoja
pripremljene samo za nju
netko izravna ramena svojom težinom

manja bol je isto u redu
i učinit će da još malo naraste

punoljetnost je teška
odraslost još ipak malo više
a moja Mama želi da njezino ime
nema nikakvu bol

PODLAKTICE

moja Mama koristi kemijske pripravke
kako bi s ruku uklonila
sve ono što nije ovdje i sada

otočka kultura ju je prozvala
plahim vukodlakom u ljudskim riječima
dobro skrivenom opasnosti
za sve one koji zatvaraju svoje životinje

više volim mačke nego pse
odgovara na prvo provokativno pitanje
uz običajan razgovor
o tome što je i kako običaj
pri posvajanju neke druge četiri noge

one dišu i jedu
dišu i spavaju
dišu i postoje
dišu

više voli mačke nego pse
jer otočka kultura
više voli
naivne od prepredenih lutalica

i ona diše
diše i jede
diše i spava
diše i postoji
diše i komprimira se kao da širinom glave
mjeri može li se progurati do velikogradske četvrti
gdje mačke koje voli više od pasa
ne vide što je i kako
pogrešno s njezinim podlakticama

OTKAZ

moja Mama je svoj prvi otkaz
dobila u dobrotvornoj radnji
za spajanje vulkanskih privjesaka

šuplji sa svih strana
mogu se umočiti u njezine obraze
pognute prema tlu
i kalifornijskim glistama

ona je jedan funkcionalan zglob
bez nepotrebne vode
u svojim člancima
svoje glavim
pa se može izvrnuti i smočiti
u svakoj trodimenzionalnoj lokvi

morala je isprazniti svoj ormarić
za čiste bijele potkošulje
i predati ključ onome što dolazi nakon
također u bijeloj potkošulji
ispod uniforme ispeglane na crt

vrijeme koje dolazi nakon
je isto toliko svoje glav

ne isto
to ne postoji
dviije količine nikada ne mogu biti potpuno iste

vrijeme koje dolazi nakon
je skoro isto toliko svoje glav
pa će svoj jedan unutarnji rub
ostaviti neispeglan i mokr

PISMO

mojoj Mami je njezina Mama
uvijek govorila
da je svijet jedno opasno mjesto

svijet počinje u moru
između njihovog Otoka
i obale za preradu plivača
kad ih nemani s početka tog svijeta
povuku za peraju
prerađenu od nestalog Oca
koji je isto tako mislio da zna plivati

moja Mama je svojoj Mami odgovarala
da se ona ne boji
ni morskih nemani
ni tvornica s visokim dimnjacima

samo onoga što će se dogoditi s krticama
kad ni Otok ni obala
više ne budu imali nijedno stablo

svijet je opasno mjesto
jer je za jedan list papira
potrebno stablo od dvadeset godina
a taj list može dati samo dvije osmrtnice

s jednim stablom odlaze
dva djetlića
deset kilograma korisnih kukaca
i inicijali jedne velike ljubavi

mojoj Mami je njezina Mama
uvijek govorila
da je taj opasan svijet može ubiti

čak i prije njezinog vremena
a dug život znači
svakodnevni odlazak u trgovinu
pa spavanje po najvećem Suncu

moja Mama je svojoj Mami
prije odlaska napisala
da ona ne mora živjeti dugo
ali da će ipak pokušati
nije cijeli svijet tako opasno mjesto

PAROBROD

ružičastom je plahtom pokrila svoje stvari
i rekla da odlazi na godinu dana
prvim jutarnjim parobrodom
koji staje u svim većim gradovima

ponijela me u preklopnoj kutiji
zajedno sa svojim mliječnim zubima

metodološki poredani
prema visini mršavijeg korijena
otporni su na selidbene karijese

vrlo vjerojatna pojava

na zvuk zvona poljubila je
kapetanovu ruku za dobru plovidbu

još vjerojatnija pojava

polazak je bio miran u njenim prsima
čvrsto stegnutim u maramu
s mehaničkim brojačem
do kraja prve godine
kada bi svako srce već trebalo zacijeliti

najvjerojatnija pojava

*ja sam prenosiva
samo u hermetički zatvorenim prostorima
Majka i Otac imaju duboko korijenje*

STAN

moja Mama je svoj novi dom
na mjesec ili godinu dana
ako najmodavka ima nježne ruke
pronašla na sedmom katu zgrade
u Velikom Gradu

rođena u kamenoj prizemnici
boji se visina
da ne popuca armatura
i baci je u podrum bez prozora

podrum je kraljevstvo gladnih štakora

najmodavka rodom i prstima s njezinog Otoka
ispred zgrade prodaje čajnu mješavinu
protiv usputne nesanice
i onih najgorih prizemnih otpora
kad usputna nesanica postane dnevna trzavica

podrum je kraljevstvo s nacrtanim prozorima

molimo zatvorite svoje podrumske pretince
i nahranite svoje štakore
svi imate po jednog – s neutralnim izrazom lica
i mekanim tijelom da se lakše oblikuje

Veliki Grad je netko oblikovao preko noći
debela linija
tanka linija
sjena
polukrug

molimo zatvorite u svoje podrumske pretince
sve ono što se ne želi spojiti
i ljubazno pozdravite svojeg štakora

Velikom Gradu je blizu prvih jutarnjih sati
taj netko tko ga je nacrtao u vlažnoj glini
rekao da će jednom imati cijeli splet linija
ali to će tek doći
neka ne razmišlja o tome
sad se još mora stvrdnuti

molimo prozračite svoje podrumске pretince
i nemojte zalupiti vratima na odlasku
štakori su jako plašljive životinje

ZRIKAVCI

u hodniku je zapalila mirisni štapić
s aromom borovine
prije odlaska žurno uhvaćene
u spremnik za najsitnije životinje

zrikavci i ostali šiljasti kukci
pridružili su se iznenadnom bijegu
moje Mame
u otočkim predjelima će uskoro
buknuti veliki požar

spavaju u podnim pukotinama
ispod njezinog kreveta
urbani
ruralni
vodeni
dok se na prepad ne probude
i pokrenu novu plesnu skupinu

ne jer nešto umire
nešto se stvara

kuća u kojoj su odrasli
držala je amaterska natjecanja
za sve vrste letjelica čije se matice
ne boje blještavih kostima

to je na kraju krajeva samo odjeća
i neće značiti mnogo za njihov rast

doplivali su dubokim morem
pa mrežom riječnih kanala
sa sljedećim naraštajem slobodnih umjetnika
u svojim stopalima

STRAH

moja Mama je otuđila svemirski magnet
da izliječi svoj strah od divovskih semafora

oboljeli od dječачke žutice
prepustili su je samoj sebi u prelasku zebre
spljoštene na izolinije uskog struka

sve gradsko
se razdijelilo na tjelesno
sve gradsko
ne znači da se otočko potopilo
sve gradsko
se programiralo tako da ima dovoljno za sve

prvo prolazi onaj koji zadržava smjer
autobus s turistima u tranziciji
pa pješak velikih dlanova
u naglom skretanju prema težišnici

ušla je u njihov zamah
vrhovima svojih nešto manjih dlanova
za raspoznavanje oglasa
na betonskim stupovima

molimo ne vežite bicikle uz ogradu
ni svoja tijela
tramvaji voze po točno određenom rasporedu

ponekad
a to ponekad je dovoljno
da se sastavi u omeđenu zamišljenost

gradski promet je svemir za sebe
manje širok i strašan
od kata sa susjedima koji ne znaju

tko si ni što radiš u Velikom Gradu

KRIZA

deseto jutro
u garsonijeri s tapetama
koje nikada nisu bile ravne
svakom samcu
donosi još jednu krizu identiteta

Majka je umislila da je Otac
s praznom utrobom
pa iskrivljuje kralježnicu
da ne bude jedina
koja će se nazivati majkom

sušenje je dubinski proces
a zima teška
i nikome ne traje isto

prvu polovicu
svakodneвно pada kiša
nešto manje susnježice i tuče
tek toliko da ogrebe odvodne cijevi
i ostavi ih oprezne

a onu drugu se
sušenje množi
i više nikome ne izgleda isto

moja Mama je umislila
da je usamljeni Otac
pa prvi dio mora trajati što duže
zakopati se što dublje
da je onaj drugi dio zime
nikada ne pronađe

nikada ima isti broj slova kao i uvijek

pa to onda sigurno znači isto zar ne

uvijek

nikada

sada

onda

zaista znače isto na deseto velikogradsko jutro

ŠIŠKE

nakon svog prvog živčanog sloma
u Velikom Gradu
moja si je Mama
tupim vrtnim škarama
odrezala šiške u obliku zavjese

ona je pozornica
s ljepljivim oznakama na parketu
tamo čovjek postaje rahla zemlja

uzela je svoju jezgrovitost
nježno raščlanjenu
na trenutke velikog monologa
i stvorila novu političku struju

za propitivanje godina
stručne spreme
bračnog i reproduktivnog statusa
planova za otvaranje
vlastite moralne podružnice
jer stvarnost ipak nije crno-bijela

rekli su da puno priča
malo jede
i smije se iz dubine dijafragme
a trebala bi iz uspravnog tjemena

LIJEK

izgradnja modelnih suhozida
je stabilizator raspoloženja
po izboru moje Mame

vezala se uz slana ulazna vrata
izdužene pukotine
jer možda je već u tim razmišljanjima
kad je lakše nestati
nego zadržati ravnotežu i samo preskočiti

zavojitost je prirodno stanje
svake džepne makete

vezala se kao klizaljke
koje se ne bi trebale tako vezati
labavo i nedorečeno
da noge upadaju
jedna prema drugoj
nedorečenost krivi tijela

a njezino će uskoro
jer možda je već u tim godinama
kad sol nagriza površinsku ravninu lica
to isto reći nekom drugom tijelu

zavojitost je prirodno stanje pada
na proizvoljan bok

ZUBI

mojoj Mami još uvijek rastu umnjaci
već nekoliko dana na ratnoj nozi
od onog kad su se lijeva i desna strana
posvađale zbog razlike u procjenama
optimalnog vremena za sljedeći zagrljaj

nijedna nije htjela priznati
da se upravo ona mogla javiti
kao dobrotvorna davateljica cakline
i bar jednom djetetu ublažiti prijelaz
s punomasnog mlijeka na krutu hranu

sama je odlučila zarezati zubno meso
moja Mama s povećanim rizikom od paradentoze
prije no što neka od zaraćenih strana
raspori cijelu šupljinu

ovaj rat već predugo traje
pomislila je kriomice lašteći rub slivnika
da Veliki Grad ne primijeti njezinu otvorenu ranu

KEKSI

moja Mama strepi
od počinjenja krivičnog djela
velike samoće

razgovarala bi o malim stvarima
gdje kupiti najbolju biljnu dohranu
kako spasiti sadnicu kad njezin život
prestane biti mala svakodnevna stvar
o nešto većim dogodovštinama
od prethodnog jednako velikog dana

svakako i poslušala pronicljive savjete
o najboljem mazivu za suho korijenje

pa ipak
ne razumije što misli kad je netko u vlaku pita
gdje ide tako rano
zašto nosi tako veliku torbu
nije li joj neugodno u tako kratkoj suknji
kako će provesti ostatak dana kad je vrate
zbog nedoličnog odijevanja

moja Mama putuje do mjesta izobrazbe svojih laktova
zar joj ne piše na čelu
visokom i snažnom

ispekla je slatki mito s komadićima sebe
isto tako visoke i snažne
vozaču i slučajnom kontroloru
s dodatnom žličicom kokosovog maslaca
za najveće dogodovštine
kad to jutro zaboravi svoj jednogodišnji pokaz

SLJEPOĆA

moja Mama ocjenjuje
svaki novi dan u Velikom Gradu

ujutro crven ili narančast
navečer stapa svoj odgovor
s prazninama na gipsanom okviru
i svim nesretnim događajima
ptica selica bez termalne izolacije

ovo podneblje postaje okrutno
govore u isti glas koji ne želi otići

zaokružuje ispruženi broj
između jedne i više znamenki
ujutro plave ili zelene
navečer uklopljene s elipsama
i svim nesretnim slučajnostima
što potiču sitne smrti laganih tijela

oslijepila je
moja Mama
na guste listove crne kronike

PRIMIRJE

sramota je u ovo vrijeme duševnih kriza
obrisati nos na ulici
to rade samo bolesni ljudi
a ona nije bolesna
cijepila se protiv svih
prijenosnih žalosti

Veliki Grad se prehladio od previše lica
što mu ne govore koliko im prisnosti treba
za čvrste udove
i primjerenu rotaciju tih udova
bilo kojom brzinom

previla mu je dišne puteve
gazom od otočkog raslinja
moja Mama
uvijek zdravog tijela

ispričao joj je
kako je sam još od srednje škole
kako je raznosio novine
i okretao pljeskavice
da prehrani sva ta usta
na svojoj koži

Veliki Grad je još veći otac

bio bi to početak
jedne divne ljubavne priče
da ga nije upoznala kao udovica

*ja sam trenutak
u uskom gradskom prostoru
Majka je i Otac i Majka*

SAN

moja Mama mijenja posteljinu
na dan posta po Mjesečevoj dijeti

ne spava ni onaj prije ni onaj poslije
pa ritmičnim marširanjem
iscrtava koncentrirane kvadrate
dok ne umori nervozu u svojim nogama

klinika za okolinski ukorijenjene poremećaje spavanja
primila ju je preko reda
po interventnoj preporuci otočkog liječnika
u Velikom Gradu je izučio svoj zanat

telegrafski govori o svojim snovima
nijemi sepija film
na vjernoj replici okamenjene bure
svaki pokret električni signal
do onoga što je zakopano
ispod njezine kose

paralelna nijema sepija stvarnost

zaspi na svježoj jastučnici
drugi dan nakon posta po Mjesečevoj dijeti
ovaj put s nešto umornijim nogama

sljedeća mijena će biti mekša
pomislila je u svom prvom snu u boji

STROJ

moja Mama je odvažna utorkom
za vrijeme tjednog održavanja
velikogradske željeznice
najmanje štetnog na one dane
kad najviše ljudi uzima bolovanje

mikropredah nakon ponedjeljka
zapravo samo krivo shvaćenog
jer on se ne protivi usporenim danima
ni slobodnim strujanjima riječi

metamorforna promjenjiva nestabilna dinamična elastična
varijabilna relativna pokretna prilagodljiva
pretvara se u prugu ispred gradskog haustora
pa tako ispružena
zamišlja da u svoj organizam
ugrađuje finu mehanizaciju
upravo na one dane
kad najviše ljudi uzima bolovanje

dan je još samo jedna čestica
koja može slobodno strujati kroz vagone
i njihova tijela

jednolika održiva stabilna uravnotežena kruta kontinuirana
uzemljena statična tvrdoglava
pojela je strojnu pozadinu
s otpornom genetikom

dan je još samo jedna čestica
koja može strujati u različitim smjerovima
i voljeti tijela koja ne vole sebe
pa se zato razbole
ozdrave

a onda možda ipak i zavole

DIZALO

moja Mama ne postoji
ako nije navedena kao organizator
susreta kućnog savjeta

iz svakog stana po jedan
čovjek
životinja
greda
i zavičajna vaza

svake prve subote u mjesecu
nakon šest popodne
kad djeca odu na nogomet
produženo druženje dvije ulice dalje
u ono zadnje kino koje je opstalo
jer je globalnom gigantu
prodalo dušu i plišana sjedala

a stariji roditelji na bridž/belu/briškulu
pa bar jedan od članova sendvič generacije
može subotom nakon šest popodne
dati glas za obnovu svog ekosustava

ona se pretvara u to staro dizalo
što škripi i zavija
pa čita ugovorne predgovore
svakom članu kućnog savjeta
koji je zaista došao tu subotu
nakon šest i prije sedam popodne

njezine ruke su debeli kablovi
počinju u ključanicama praznim od papira
i spuštaju do podrumskih odjeljaka
za sve anonimne, planetarno osviještene glasove

kako se cirkulacija materije
ne bi prekinula odlaskom jedne obitelji

ogrnula je njihove misli
glasača jednoboje fasade jer smo svi sve sličniji
svojom ugovornom propagandom
o ženskom tijelu izvan svoje obitelji

GRAFIT

moja Mama se uspela na onu razinu Grada
gdje tuga postaje grafit
na ogradi povijesnog instituta

historiografija počinje
bez interpunkcijskih znakova
pa razmacima odjeljuje obroke
pune ugljikohidrata i bjelančevina
za emocije koje se moraju uravnotežiti

u prolazu je ostavila
veliki val u akrilnoj mahovini
i progutala prostoručnu skicu
žene bez lica

spremila ju je u unutrašnji džep
second hand košulje
koju nosi svako otočko dijete
prije no što nauči
da je prehrana stvar izbora

historiografija se nastavlja
ponekim plahim zarezom
na etiketi s mikronutrijentima
pažljivo raspoređenim
prema nadmorskoj visini postanka

postale su prijateljice
žena bez lica i moja Mama
koja je počela otpuštati tragove svoje tuge

izabrale su da neće pojesti jedna drugu

ISPRAVE

u moju Mamu se zaljubljuju
svi muškarci i žene
koji do kraja jutarnje smjene
na dnu vlasničkog lista svog imena
promijene glazbenu vjeroispovijest

bila bi im lijepa žena
za pokazivanje u operi
ovaj tjedan kad Elina Garanča
dolazi u narodno kazalište
otpjevati svoje najveće hitove
sa suprugom dirigentom

oni ne mogu putovati
niti se odvojeno verati po zgradama
dok im se imena
pravomoćno drže za ruke

u svim ispravama
novčanicima od prave zmajske kože
pljesnivim arhivskim kutijama
od vremena njihovog prvog koncerta

bila bi im ljepša
od drugih također lijepih žena
sa sličnih otoka
morskih
riječnih
ponekad jezerskih ili vulkanskih

ime je tako uobičajena afera
govori moja Mama
dok se samo svojim tijelom
penje na krov narodnog kazališta

i plahom golubu nudi gutljaj crnog vina

bez imena i vremena

uzet će se upravo oni

kad ostanu

posljednja žena i posljednja životinja

na dalekom Otoku

SLADOLED

samo su jednom rekli *volim te*
moja Mama i Veliki Grad
jer je tada ulicom prolazio
kamion sa sladoledima
pa su poželjeli ponovno biti djeca

djetinjstvo je cijelo
još nekoliko izjavnih rečenica
rastegnutih do sljedeće
progresivne godine
zareza
zapravo samo proširene točke
kad zauste još jednom

i ja tebe
od prvog dana
samo danas
samo zauvijek
samo dok ogledni katapult
ne ispali uskličnik za kraj

*ja sam sjecište svih sjemenki
koje postaju slatka navika
Majka smo i Majka i ja*

KLIJANJE

prvog se toplog vikenda u Velikom Gradu
ta jedna keramička teglica
koju je ponijela sa sobom
učinila vrlo praznom

bila bi dobro mjesto
za početak jednog neobičnog života
pomislila je s kutijom raznolikog sjemenja
na svojim koljenima

ja nosim obličje svojeg Oca
u svakoj njegovoj povijesti

uzrok
povod
zaplet
i oproštaj

nešto će me ionako morati ubiti
kad proživim svoje godine
pa se pretvorim u mir

ona koja će postati moja Mama
čvrsto je zažmirila i izvukla prvu sjemenku
što joj se našla pod prstima

*ja sam početni stadij rasta
iz nečega u nešto drugo
proklijala sam na zubatom Suncu*

KNJIGA

moja Mama naručuje stručne knjige
u paketima od nekoliko istih primjeraka
svaki put kad umre jedna knjižara

čita ih u tvrđavi od jastuka
gdje će liječiti moje bolesti iz mašte
poprečni prijelomi niže od zdjelice
mogu se pretvoriti u nasip
na sjecištu prošlih i budućih vegetacija

zoološki vrtovi nastaju iz prašuma
prašume iz listopadnih šuma
listopadne šume iz niskih šikara
niske šikare iz travnjaka
travnjaci iz plodnog podmorja
a plodno podmorje iz jedne modrozeleno Alge

tako govore evolucijske enciklopedije
tih nekoliko istih primjeraka
s tvrdim ili mekim uvezom
i otiskom mog prsta

palac
ravan
s nekoliko bijelih dlačica
ponovno će narasti iz Alge
koja sada moram biti

JAKNA

stvari u zatvorenim kartonskim kutijama
ljubazno su zamolile biti raspoređene
prije sljedećeg državnog praznika
kažu mogle bi pronaći svoje mjesto
u stanu s ovakvim rasporedom soba

ponestalo im je zraka
koji još nije prošao
kroz njihove otvore i pukotine

nakon zadnje plastične čaše i vilice
započela je s cvjetnim posuđem
zatim sredstva za čišćenje drvenih površina
dječja posteljina za jednostruki krevet
i srebrni nakit od mame nečije mame

ona prva koja više nije živa
a kakve to veze ima s tim
da je ona jedna majka
dala ga je dalje
na posljednji dan sparnog ljeta

u njemu ima puno negativnih emocija
ne negativnih
to ne postoji
neugodnih
pa se mogu uzeti i oblikovati u nešto drugo

naše ljeto traje vječno
kao da još uvijek
spava s otvorenim prozorom
pri visokim otočkim temperaturama

kaže trebat će mi zaklon

da mladi listovi Djeteline
ne presuše u čekanju toplog pljuska

ona moja koja će još dugo biti živa
ogrnula me smeđom novinarskom jaknom
koju je nosila na dan svog prvog poljupca

VRATA

moja Mama ima obrve na svoju Mamu
spojene pri korijenu metalnog okvira
da bolje raspoznaje
koliko su mi stabljike udubljene

ja sam njezin spremnik za ključeve
i sve izgubljene stvari

često ih zaboravlja
pa razigrana Mesožderka

muhamu koje svojom voljom
upravo nahranjena i u dobrom društvu
nikako ne bih na prepad progutala

gradim spojnicu s teškim vratima
ako baš njihov ključ
odluči ostati još samo jedna
izgubljena stvar

*ja sam nježni stisak ruke
oko šavova koji će ispasti sami
cvjetam*

GRIJANJE

moja Mama označuje sve dijelove svog tijela
koje još nije dotaknula štednom grijalicom
Veliki Grad je suh i ponekad hladan

plinski će se navoji u jednom trenutku
možda ohladiti
izvještavaju radijske stanice
van svog redovnog programa

svakodnevno se najavljuje
moguće zahlađenje tijekom tekućeg tjedna
nikako sigurno jer Sunce
ipak ima svoju slobodnu volju

pažljivo prerađen Pamuk
bez omekšivača s umjetnim mirisima
da ne oboli od akutne psorijaze
ili ranjeničkog vitiliga
ako se prečvrsto uhvatim za ovu stvarnost

stopila sam se
s perutavom kožom njezinih listova
Veliki Grad je suh i ponekad vjetrovit

LADICA

moja Mama vodi mitološku borbu
između kliničkog i organizacijskog pristupa
dječjem plaču

može me pustiti da prenamijenim
svoje glasnice u komad A5 papira
pa ih u obliku origami ždrala
razderem otvaračem za važne dopise

ili me prigrлити kao uteg
za te iste vrlo važne dopise
kojima se pretvara u zaokružen doživljaj
velikogradske zgrade

ja sam otočka sramežljivost
u ovom privremenom prostoru
s mnoštvom propisa i smjernica
za pravilno nošenje s biljnim suzama

ako tako poželim i ne mogu se smiriti
ni nakon izmjene krutih pravilnika
u prostranoj ladici radnog stola
može mi pripremiti smještaj
s novim sustavom navodnjavanja

za njega će unajmiti
najbolje znanstvene novake
jer se Mimoza bojim tvrde vode

KANIBAL

moja Mama ne jede pred drugim ljudima
raženo pecivo s nekoliko poteza nožem za maslac
sakrije pod visoki šešir i zatvori oči
da nitko ne vidi kako žvače tuđu djecu

mene bi zaštitila od svakog zuba
svoj ljupki Zumbul što pročišćuje zrak

u bucmaštom gomolju skupljam
triler novele o staračkim domovima
krcati su i ostavljeni na rubovima čovječanstva
a moja Mama se boji umrijeti sama
u maloj sobi bez prozora

kaže zna da se moram roditi
živjeti svoj život
i voljeti svoje ljude
ali neka pričekam još malo
dok izliječi svoj kanibalizam

SAPUN

sljedeći put kad me Mama opere
sapunom za najnježnije mladice
džepnim ću grabljama preorati zemlju
na visokom katu Velikog Grada

oprezno je polaže
kako bih klasična crvena Ruža
jer svaka nova znanost
potječe iz savršene kružnice
imala dovoljno mjesta
za svoju evoluciju

ovalnost je naš kompromis
između svega što je određeno
gradskim temeljima
i suzdržanog dodira moje Mame

TELEVIZOR

ljudi koji prvo nauče plivati pa hodati
teško svojoj djeci govore da ih vole
upozorila me Mama da se ne razočaram
ako samo usputno primijeti
kako sjaj u mojim očima dotiče zvijezde

legenda kaže da sam jednogodišnja sadnica
i uvenut ću ako u svom vidnom polju
imam previše snijega

legenda se nastavlja
da je moj vrat prilagodljiv svakom izgovoru
jer je dan bio težak
prevruć ili prehladan
stanodavka nestrpljiva
a novi najdraži kafić zatvoren
zbog nedovoljno prostora za svaku majku
koja bi htjela nesmetano dojiti

Suncokret mogu sažeti svoje tijelo
i rastvoriti ga kao kišobran
za ona popodneva s najvećom šutnjom

ušla je u stari analogni televizor
lik umiljate ubojice što zatvara zalutale energije
i njezinim glasom rekla
kako je oblik mojih latica
najljepši koji je ikada vidjela

ZIMNICA

moja Mama je više praktična nego glasna
naučile su sjenke
u hermetički zatvorenim pošiljkama

ulovila ih je organskim sladilom
na još više organskim krekerima
za duge nokte koji neće puknuti
kad zagrebe ovu prijelaznu atmosferu

napredni oblici zatvaranja
mogu napasti raspoznavanje boja

daltonizam se nasljeđuje
po majčinoj strani
onoj koja se izgubila u očevoj
plavetnilu ispod te neobične ljubavi

riječi su zastale u grlu
pohvale i zahvale
razrogačenim očima Rajčice
koja gledam i slušam
gledam i raspoznajem
gledam

presadila je svoju nježnost
u moje klijetke

MADEŽ

moja Mama je uklonila madež između dojki
čudnovata izraslina pojavio se iznenada
bez pozdrava i uvodne riječi o svojem rodu

otkupila je zdravu vanjštinu
naoštrenim skalpelom
onoga tko kaže da zna
što je najbolje
za cijeli ljudski rod

ona ima ruke
noge
nateklu slezenu
i sve tekućine koje mogu procuriti
ako onaj koji kaže da zna
što je najbolje
za cijeli ljudski rod
a to bi trebalo imati neku težinu
uđe preduboko u taj rod

prolila me
sočnu Lubenicu
po vitkom ožiljku na svojim rebrima

rod je vitak kao ona
gipka životinja
s rukama
nogama
natečenim repom
i svom tekućinom koja može procuriti
ako ožiljak ponovno procvjeta

*ja sam snažni zagrljaj
oko godova u tečnoj rotaciji
okoštavam se*

PČELA

oprosti mi Mama što sam pčeli
u turističkom obilasku naših života
na njihovom početku
sada negdje u sredini
prema dalekom kraju
povjerila tajnu svoje unutrašnjosti

moji prsti su vitice Jabuke
kovrčave žilnice s ni manje ni više
nego jednako plave i crvene boje
na bijelom papiru

na tom početku
koji se dogodio upravo nama
bez krvi
samo zemlja
i cjepivo protiv biljnih ušiju

oprašila je ovu sadašnjost
i odletjela do sljedećeg grada
negdje u njegovoj sredini
bliže prema ubrzanom kraju
koji se sigurno neće dogoditi nama

SLOBODA

moja Mama nije pročitala vijest
o prenapučenosti gradskih zatvora
za prometne prekršaje i nenamjerna ubojstva
tupim vrtnim alatkama
jer je tekst bio dugačak
svakako tmuran i bez slobode izbora

hoće li doručak sadržavati
jaje na oko ili na zub
pirove slance ili bijelu puter štangicu
sok od zelenog lisnatog povrća
ili voća s optimalnom količinom fruktoze

okrugla Naranča svako jutro
pozdravim po jedan plod
i otpravim ga na dug put
do njezinih dlanova

slobodna je ocijediti me
rukama ili električnom napravom
i popiti na početku svakog sljedećeg dana
prije no što bude toliko slobodna
prepustiti me onome što ću postati
na kraju još jedne stanične diobe

PLASTENIK

moja Mama nikome ne želi reći
što bi htjela postati kad još malo odraste

mogla bi uredno slagati papire
za oporavak visećih mostova
ili izučavati koliko su zidni likovi propusni
jednom će ih ispuniti mlijekom za potpalu

kad lik produži svoje trajanje
jer lijepo je biti jedna postojanost
a most dostigne plošno stanje stvari
kao društveno bi koristan rad
mogla skupljati njihove dužine

mogla bi ih držati za ruku
s drugim dlanom na potiljku
uz riječi kako je sve u redu
i da je svijet upravo onakvo mjesto
kakvo je trebao biti

svijet je izrastao u velikom plateniku
upravo u to jedino mjesto
kakvo je mogao biti

nikome ne želi reći da će
od moje sadnice Limuna
napraviti cijeli rasadnik
za otvorene prijelome sitnih kostiju

prelomit će se jednom
možda
ponekad naravno
jer to što nešto postoji
nije nužna i dovoljna sigurnost

u redu je da u plastenicima
ne rastu samo lijepe stvari
ispričat će mi jednog dana
kad se izgubim na putu iz trgovine
prodali su sav kruh i mlijeko

VRANA

najbolja prijateljica moje Mame
je sijeda Vrana

došla joj je na otvoren prozor
dok su njezin i vanjski zrak
razmjenjivali svjetonazore
o civilnim i crkvenim brakovima
i počela govoriti o svojem životu

Vrana ima zvučno ime
pa sama sebi može biti i muškarac i žena
a ponekad ni jedno ni drugo
kad želi biti
samo još jedna obična zračna struja

Vrana ima fluidno ime
i voli govoriti o svom radnom vijeku
i bivšim ljubavnicima
kako je otvorila krojačku radnju
za popravke odbjeglih vjenčanica
i ukrasnih mašni

i jedno i drugo se urezuje u vrat
i iza sebe ostavlja i ili neki drugi veznik
jer nakon svake ljubavi dolazi još nešto
i još nešto
i još
i

u ljetnim mjesecima
unajmljuje po dvije pomoćnice
tada svako i dobije jedno svoje i
i tako u nizu
i tako

i

Vrana ima linijsko ime i nikad nije voljela
osim moje Mame kad bi joj skuhala
šalicu Lipinog čaja
od listova koje sam pristala otpustiti
ponekad kaže
da možda još uvijek želi vlastitu djecu
kad već nas ne može naučiti letjeti

MRAVI

moja Mama kupuje dobru karmu
otvorenom teglicom meda
na kuhinjskom stolu

ove godine jede livadni
iz umjerenih kontinentalnih krajeva
kako ni najmanji ukradeni zalogaj
ne bi zastao od previše gorčine

mravi prolaze cijeli svijet i mogu joj donijeti sreću
kakvu još nije pronašla u ovim trgovinama

ti isti mravi nikada ne krađu
oni su jedna poštena vrsta
i uvijek kada uzmu nešto i ostave

voljela bi mi pružiti još jednu vrstu zemlje
bar pokrov iz kojeg
ću postati cjeloviti Baobab

na nekoj
možda njezinoj obali
korijenje će mi postati debelo
i puno pitke vode
sa svih strana svijeta

KRIJESNICE

moja Mama se odabrala preobraziti
prvog zubatog dana
kad joj više ne bude trebao dvoslojni pokrivač
pa može razotkriti svoja ramena
i neobrijane pazuhe

tkanina je ovdje zbog tijela
a ne tijelo zbog tkanine

do tada će pronaći
alkalno zasićenu svjetiljku
za svoje istinitosti
drugačije od prigradskih i okogradskih
kraće su i manje zavojite
da uvijek zna otkud je došla
i kamo želi stići

navigacija je ovdje zbog tijela
a ne tijelo zbog navigacije

ja sam njezin zimzeleni Bor
za koncentrično uklopljene krijesnice
s unaprijed određenim tijekom
spolnog razmnožavanja

unakrsnim su se labirintima
nastanile duboko u mojoj kori
ako negdje po putu
zametnu pokrivala za oči
a njezina svjetlost
zaslijepi cijelu velikogradsku županiju

rasvjeta je ovdje zbog tijela
a ne tijelo zbog rasvjete

moja Mama je već postala velika žena
samo što to ona još ne vidi

ŠUMA

moja Mama voli ispitivati ljude jesu li spremni
ako nije najavljen novi smak svijeta
što bi nas trebao zateći taj mjesec
pitaju za što
za danas, naravno
odgovori im jarkih obraza

danas je novi dan
kada možemo opraošiti šumu Jablana

TJESNAC

postalo nam je tijesno
u Velikom Gradu s prostranim alejama
i botaničkim terarijem

obitelj je samo za gledanje

mojoj Mami bez svoje
i meni raširenoj Sekvoji

potapa me u biljnom čaju
od dalekih predaka
maslačak i kopriva vulgaris
da mi korijenje ojača
i probije svako staklo

bili bi mi bliže da sam proklijala
u velikom prostranstvu
čuvali jednom moju djecu
dok nastavljam rasti kroz dimenzije

stvarno nam je tijesno
u sve manjem Gradu koji se savija i steže
svaku svojoj strani obale
u staklenoj kugli s pješčanim pahuljama

obitelj smo koja se može i dotaknuti

SVJETIONIK

moja Mama se moli svojim molitvama
prosto proširenim rečenicama
o duhovnoj beletristici
iz trbuha visoke slane građevine

drugorođeno dijete nije mogla drugačije
nego isploviti poslije mraka
kad joj više nitko ne može reći
koja je knjiga najbolje pluteno veslo

potajice
nešto jednostavnijim rečenicama
uvijek se htjela vratiti
do svjetionika s velikom tajnom
o tome kako mogu postati
svrhovita grančica Masline

u njemu je naučila čitati i pisati

Bog je kaže previše zaokupljen
svojim bogatim unutarnjim svijetom
a Otok broji više kuća nego stanovnika

RASTANAK

Veliki Grad često mijenja svoje stanovnike
ljudi dolaze i odlaze
kad se poštanski sandučići
napune s dovoljno novih ideja

borba ili bijeg
čudovište iz podzemne željeznice
napada na početku druge godine stanovanja

obvezala mu se na trodnevnu šutnju
moja Mama
dok ne prođe taj sumanuti poremećaj
teških rastanaka

susreli su se
na parkiralištu napuštenih ljubavi
i razmijenili svoje uspavanke
za sva životna doba

Bagrem obrasla sam
oko pozdrava
koji je tada značio zauvijek

ODLAZAK

tog dana kad se ujutro spremala
s aktovkom za svemirske spise
i u visokim cipelama na punu petu
koja ne budi ličinke u grudama šećera
moja Mama me zagrlila tako snažno
da me odvojila od zemlje na ovoj Zemlji

vodom za veliku sušu
zatvorila je svaku propusnost
na svojoj Palmi

još me uvijek drži
tako mokru
negdje na svojoj kralježnici

tog dana je stavila novi miris iza ušiju
soda bikarbona i žlica soli
pa ga u slobodnoj ženskoj formi
ostavila ispred radijatora
na kojem pali cigarete
i sve raspuštene konce iz svojih šavova

pritisne sebe na cijev
iz te tapete koja nikada neće biti ravna
pa zamisli daleko mjesto
gdje je svaka tišina ljetni dan

*ja sam sol na ulaznim vratima
u ovdje i sada
počinjem ispočetka*

POVRATAK

moja Mama izgleda kao žena
koja pliva iz sredine prsnog koša
uzvodno s plimom
podiže se iznad razine mora
nizvodno s osekom
spušta sporednim cestama
do mikrokontinenta
gdje se povratak čita u oba smjera

lijevo desno
desno lijevo
otok civilizacija
otpor kuća

sve je ostalo naizgled isto
izraslo do izvjesne razine
na kojoj kvaka
otvara svoju središnju točku

i mi smo izrasle iz središta
ona iz mog i ja iz njezinog
uz djelomično otvoren prozor
da nas ne ubije teški gradski zrak

nešto jednom hoće
jasno mi je ponovila
na pragu lakšeg morskog disanja

moja Mama izgleda kao svaka druga mama
koja vanjske kvake otvara polugom
a na unutarne utiskuje višak soli
jer je tako najčišće za
znatiželjnu sjemenku
što bi prije postala svijet nego jedan korijen

posadila me u vrtu ispred svoje kuće

Silba Ljutak

Rođena 1999. u Zagrebu. Magistra je psihologije, edukantica integrativne psihoterapije i pjesnikinja. Piše i objavljuje poeziju i ponekad kratku prozu. Prva zbirka pjesama *Kuća na otoku* dobiva nagrade Goran za mlade pjesnike, Slavić i Kvirin. Sudjelovala je na nekoliko festivala, a izbori pjesama prevedeni su joj na engleski i španjolski jezik.

U slobodno se vrijeme bavi amaterskom fotografijom te povremeno radi kao *freelance* prevoditeljica za engleski jezik.

Objavila: *Kuća na otoku* (poezija, 2024).

Biblioteka Mali rakun

knjiga 94

Silba Ljutak

KUĆA NA OTOKU

drugo izdanje

© 2026 Silba Ljutak

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2026

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Glavni urednik

Krešimir Pintarić

Urednica

Mateja Jurčević

Fotografija

Ekaterina Astakhova / Pexels.com

Objavljeno

15. veljače 2026.

ISBN 978-953-374-435-3 (HTML)

ISBN 978-953-374-436-0 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-437-7 (PDF)

Prvo izdanje

SKUD Ivan Goran Kovačić, Zagreb, 2024.

Knjiga je objavljena uz financijsku podršku Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Zagreba. Mišljenja izražena u ovoj knjizi odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajališta ustanova koje pružaju financijsku podršku.